ئىسرا ـ مىئراج ۋەقەسى ۋە كۆپ كائىنات پەرەزلىرى

ئەركىن سىدىق

2014 ـ يىلى 7 ـ ئاينىڭ 18 ـ كۈنى

(بۇ ماقالىنى دوكتور ئاسپىرانت ئابدۇراخمان جامال كاشغەرى ئەزھەرى ئەپەندى بىر قېتىم كۆزدىن كەچۈرگەن)

قۇرئاندا مۇنداق دېيىلىدۇ: «ئاللاھ يەتتە ئاسماننى ياراتتى، زېمىننىمۇ ئاسمانلارغا ئوخشاش (يەنى يەتتە قىلىپ) ياراتتى، ئاللاھنىڭ ئەمرى ئۇلارنىڭ ئارىسىدا جارى بولۇپ تۇرىدۇ، (سىلەرگە بۇنى بىلدۈرۈشۈم) ئاللاھنىڭ ھەممىگە قادىر ئىكەنلىكىنى ۋە ئاللاھنىڭ ھەممە نەرسىنى تولۇق بىلىدىغانلىقىنى بىلىشىڭلار ئۈچۈندۇر (65:12)» [1].

قۇرئاندا يەنە مۇنداق دېيىلىدۇ: «يەتتە ئاسمان ـ زېمىن ۋە ئۇلاردىكى مەخلۇقلار ئاللاھنى پاك دەپ بىلىدۇ، (كائىناتتىكى) قانداقلىكى نەرسە بولمىسۇن، ئاللاھنى پاك دەپ مەدھىيىلەيدۇ (يەنى ئاللاھنىڭ ئۇلۇغلۇقىنى سۆزلەيدۇ)، لېكىن سىلەر (تىلىڭلار ئوخشاش بولمىغانلىقى ئۈچۈن) ئۇلارنىڭ مەدھىيىسىنى سەزمەيسىلەر، ئاللاھ ھەقىقەتەن (بەندىلىرىگە) ھەلىمدۇر (يەنى ئاسىيلىق قىلغانلارنى جازالاشقا ئالدىراپ كەتمەيدۇ)، (تەۋبە قىلغۇچىلارنى) مەغپىرەت قىلغۇچىدۇر. (17:44)»

قېرىنداشلارنىڭ ھەممىسى دېگۈدەك، ئۆلگەن ئادەملەر ياكى جەننەتكە ۋە ياكى دوزاخقا بارىدىغانلىقىنى بىلىدۇ. يەنى، ئاخىرەتتە «جەننەت» ۋە «دوزاخ» دەپ ئاتىلىدىغان ئىككى جاينىڭ بارلىقىنى بىلىدۇ. ئەمما مېنىڭ پەرىزىمچە كۆپىنچە قېرىنداشلار جەننەتنىڭ نەدە ئىكەنلىكىنى ئاڭلاپ باقمىغان بولۇشى مۇمكىن. مەن ھازىر دوكتور ياسىر قازىنىڭ مۇھەممەد ئەلەيھىسسالامنىڭ ھاياتىنى تونۇشتۇرىدىغان سىيرەت (Seerah) لېكسىيىلىرىنى ئاڭلاۋاتقان بولۇپ، ئۇ ئۆز لېكسىيىسىنىڭ 20 ـ، 21 ـ ۋە 22 ـ قىسىملىرىدا جەننەتنىڭ ئورنى ھەققىدە توختالدى [2 ـ 4]. مەن مەزكۇر يازمىدا ياسىر قازىنىڭ لېكسىيىسىنىڭ جەننەتنىڭ ئورنى ھەققىدىكى مەزمۇنى ۋە مەن ئۆزۈم كۆرگەن كائىناتنىڭ تۈزۈلۈشى ھەققىدىكى بەزى ئىلمىي پەرەزلەرنى قىسقىچە تونۇشتۇرۇپ ئۆتىمەن.

ياسىر قازىنىڭ سىيرەت لېكسىيىسىدىن ھازىرغىچە تەخمىنەن 90 قىسمى سۆزلەنگەن بولۇپ، ياسىر قازىنىڭ دېيىشىچە بۇ لېكسىيىدىن يەنە 30 قىسىمدەك بار ئىكەن. ئادەتتە ھەر بىر لېكسىيىنىڭ ئۇزۇنلۇقى بىر يېرىم سائەت ئەتراپىدا بولۇپ، ياسىر قازى بۇ لېكسىيىلەرنى ھازىر ئۆزى ئىشلەۋاتقان ئەل ـ مەغرىب ئىنستىتۇتى [5] دا سۆزلەپ، ئاندىن ئۇنىڭ سىن ھۆججىتىنى يۇتيۇب (YouTube) ئارقىلىق تورلارغا چىقىرىپ قويىدىكەن.

ياسىر قازىنىڭ سىيرەت لېكسىيىسى 20 ـ قىسمىنىڭ تېمىسى «كېچىلىك سەپەر ۋە كۆككە چىقىش ـ بىرىنچى قىسىم» (ئىسرا ۋە مىئراج ۋەقەسى) بولۇپ، ئۇ يۇتيۇبتا 2012 ـ يىلى 8 ـ

ئاۋغۇست كۈنى ئېلان قىلىنغان ئىكەن. مەزكۇر ماقالىدا تونۇشتۇرۇلىدىغىنى ئاشۇ 3 قىسىملىق لېكسىيىنىڭ قىسقارتىلمىسى بولۇپ، بۇ لېكسىيىلەرنىڭ تېمىسى ئىنگلىزچە «Al Isra’a and Al_M’iraaj incident» دەپ ئاتىلىدىكەن. ئالدىنقى بىر قىسىم لېكسىيىلەردە ياسىر قازى مۇھەممەد ئەلەيھىسسالام دەۋەتنى يېڭى باشلىغان مەزگىللەردە دۇچ كەلگەن قاتمۇ-قات قارشىلىق ۋە ئۇنىڭدىن كېلىپ چىققان ئېچىنىشلىق ۋەقەلەر ئۈستىدە توختالغان بولۇپ، ياسىر قازىنىڭ دېيىشىچە ئاشۇ مەزگىل مۇھەممەد ئەلەيھىسسالامنىڭ ھاياتىدىكى ئەڭ جاپالىق ھەمدە ئەڭ كۆپ يوقىتىشقا ئۇچرىغان مەزگىلگە توغرا كېلىدىكەن. ئاللاھ ئادەتتە بىر ئادەمنى ئەڭ قىيىن ئىشلار بىلەن سىناپ، ئۇنداق سىناشلار ئاخىرلاشقاندىن كېيىن، ئۇنى ئەڭ ياخشى ئىشلار بىلەن مۇكاپاتلايدىغان بولۇپ، مۇھەممەد ئەلەيھىسسالامنىڭ كۆككە چىقىش ۋەقەسى ياكى «ئەل-ئىسرا ۋە ئەل-مىئراج ۋەقەسى» (The incident of Al Isra’a and Al_M’iraaj) ئۇنىڭ ئەڭ ياخشى مۇكاپاتلانغان چاغلىرىنىڭ بىرى، ياكى ئاللاھدىن ئۇنىڭغا ئاتا قىلىنغان ئەڭ چوڭ مۆجىزىلەرنىڭ بىرى بولۇپ ھېسابلىنىدىكەن.

ياسىر قازى بۇ لېكسىيىلەرنى قۇرئاندىكى مەزمۇنلار، تەسۋىرلەر، ۋە كۈچلۈك ھەدىسلەرگە ئاساسەن تۈزۈپ چىققان.

ئىنگلىزچىدا جەننەتنى «Jannah» ۋە «Paradise» دەپ ئاتايدىغان بولۇپ، خرىستىئان دىنىدىكىلەر ئۇنى «heaven» دەپ ئاتايدۇ. بۇ يەردە سۆزلىنىدىغان رىۋايەتتە مۇھەممەد ئەلەيھىسسالام پەرىشتە جىبرىئىل بىلەن بىللە 7 قات ئاسمان ياكى 7 قەۋەت كۆكنىڭ ئۈستىگە چىققان بولۇپ، ياسىر قازى بۇ يەردىكى «ئاسمان» ۋە «كۆك» دېگەن سۆز ئۈچۈن ئىنگلىزچە «heaven» دېگەن سۆزنى ئىشلەتتى. يۇقىرىدىكى ئىككى ئايەتنىڭ ئىنگلىزچىسىدىمۇ «heaven» دېگەن سۆز ئىشلىتىلگەن. يۇلغۇن تور لۇغىتىدە «heaven» دېگەن ئىنگلىزچە سۆز «ئاسمان، كۆك، پەلەك، خۇشاللىق، گۈزەل جاي، جەننەت، بېھىش» دەپ ئىزاھلانغان. ياسىر قازىنىڭ دېيىشىچە بۇ يەردىكى «heaven» بىلەن جەننەت باشقا-باشقا ئورۇننى كۆرسىتىدىغان بولۇپ، ئۇ مەزكۇر لېكسىيىدە «جەننەت» نىڭ «heaven» نىڭ قەيىرىگە جايلاشقانلىقىنى چۈشەندۈردى.

تۆۋەندىكىسى ياسىر قازىنىڭ دېگەنلىرى. يۇقىرىدا تىلغا ئالغىنىمدەك، بۇ يەردىكى مەزمۇن تۆت يېرىم سائەتلىك لېكسىيىدىن زور دەرىجىدە قىسقارتىپ ئېلىندى. مەن ئىنگلىزچە بىلىدىغان قېرىنداشلارغا ئەسلىدىكى 3 قىسىملىق لېكسىيىنى بىر قېتىم تولۇق ئاڭلاپ بېقىشنى تەۋسىيە قىلىمەن.

1. ئەل-ئىسرا ۋە ئەل-مىئراج ۋەقەسى

«ئەل-ئىسرا ۋە ئەل-مىئراج ۋەقەسى» نى ئاللاھ قۇرئاننىڭ ئىككى يېرىدە تىلغا ئالدۇ. يەنى 17-سۈرىدە «ئىسرا» نى، 53-سۈرىدە بولسا «مىئراج» نى تىلغا ئالدۇ. «ئەل-ئىسرا» نىڭ مەنىسى «ئاخشىمى يۈز بەرگەن سەپەر» بولۇپ، ئۇ مۇھەممەد ئەلەيھىسسالام مەككىدىن يېرۇسالېمغا (بەيتۇلمەقدىس-پەلەستىنگە) بارغان بىر قېتىملىق كېچىلىك سەپەرگە قارىتىلغان. «ئەل-مىئراج» نىڭ مەنىسى بولسا «كۆككە كۆتۈرۈلۈش مېخانىزمى» بولۇپ، ئۇ ئاللاھ ياراتقان

بىر تۇرلۇك ئىلاھىي مېخانىزمنى، يەنى بىر ئادەمنى يەر يۈزىدىن كۆككە چىقىرىدىغان مېخانىزمنى كۆرسىتىدۇ. گەرچە «ئەل ـ مىئراج» نىڭ سۆز مەنىسى كۆككە چىقىرىش مېخانىزمى ياكى قورالى بولسىمۇ، بىز ئۇنى مۇھەممەد ئەلەيھىسسالامنىڭ كۆككە چىقىش ۋەقەسىنىڭ ئۆزى، دەپ چۈشىنىمىز. قىسقىسى، «ئەل ـ ئىسرا» مۇھەممەد ئەلەيھىسسالامنىڭ مەككىدىن يېرۇسالېمغىچە بولغان سەپىرىنى، «ئەل ـ مىئراج» بولسا پەيغەمبىرىمىزنىڭ يېرۇسالېمدىن كۆككە چىقىش ۋەقەسىنى كۆرسىتىدۇ.

ئاللاھ قۇرئاندا «ئىسرا» ئۈچۈن بىر پۈتۈن سۈرىنى ئاجراتقان بولۇپ، ئۇ سۈرە «سۈرەتۇل ئىسرا» (17 ـ سۈرە)، دەپ ئاتىلىدۇ. ئۇنىڭ 1 ـ ئايىتىدە مۇنداق دېيىلگەن: «ئاللاھ (بارچە نۇقساندىن) پاكتۇر، ئۇ (مۇھەممەد ئەلەيھىسسالامغا) قۇدرىتىمىزنىڭ دەلىللىرىنى كۆرسىتىش ئۈچۈن، بەندىسىنى (يەنى مۇھەممەد ئەلەيھىسسالامنى) بىر كېچىدە مەسجىدى ھەرامدىن ئەتراپىنى بەرىكەتلىك قىلغان مەسجىدى ئەقساغا ئېلىپ كەلدى. ھەقىقەتەن ئاللاھ ھەممىنى ئاڭلاپ تۇرغۇچىدۇر، ھەممىنى كۆرۈپ تۇرغۇچىدۇر. (17:1)»

ھەزرىتى ئائىشە رىۋايەت قىلغان بىر كۈچلۈك ھەدىسكە ئاساسلانغاندا، «ئەل ـ ئىسرا ۋە ئەل ـ مىئراج ۋەقەسى» مۇھەممەد ئەلەيھىسسالامنىڭ بىرىنچى ئايالى خەدىچە (Khadijah bint Khuwaylid) 619 ـ يىلى ۋاپات بولغاندىن كېيىن، يەنى مەككە دەۋرىنىڭ ئاخىرقى بىر يېرىم يىلى جەريانىدا يۈز بەرگەن. مۇھەممەد ئەلەيھىسسالامنىڭ ئەڭ ياخشى كۆرىدىغان ئايالى خەدىچە بىلەن ئۇنىڭ تاغىسى (دادىسىنىڭ ئىنىسى) ئەبۇ تالىپ 619 ـ يىلى ۋاپات بولغان بولۇپ، ئىسلامنىڭ ئەنئەنىسى بويىچە بۇ يىل «قايغۇ ـ ھەسرەتلىك بىر يىل» (the year of sorrow) دەپ ئاتىلىدۇ.

2. مۇھەممەد ئەلەيھىسسالامنىڭ 7 قات ئاسمانغا چىقىشى

ھەزرىتى خەدىچە ۋاپات بولغاندىن كېيىنكى بىر ئاخشىمى پەرىشتە جىبرىئىل كېلىپ، مۇھەممەد ئەلەيھىسسالامغا ئىككى قاچا (utensil) دا ئىككى خىل ئىچىملىكنى سۇنۇپ، «ئۈممەتلىرىڭ ئۈچۈن بۇنىڭدىن بىرىنى تاللاڭ» دەيدۇ. بىر قاچىدىكىسى ھايۋانلار سۈتى، يەنە بىر قاچىدىكىسى بولسا ئۈزۈم ھارىقى (wine) بولۇپ، مۇھەممەد ئەلەيھىسسالام سۈتنى تاللايدۇ. بۇ ئىشتىن كېيىن مۇھەممەد ئەلەيھىسسالام پەرىشتە جىبرىئىل بىلەن بىللە بىر بۇراق (دۇلدۇل) (Buraq, winged steed) قا مىنىپ، مەككىدىكى مەسچىت ھەرامدىن يېرۇسالېمدىكى مەسچىت ئەقساغا كېلىدۇ. بۇراقنىڭ مېڭىش سۈرئىتى ئىنتايىن تېز بولۇپ، ئۇ ھەر بىر تاقلىشىدا ئىنساننىڭ كۆزى يەتكۈدەك ئارىلىققا ماڭىدىكەن. يەنى، ھاۋا سۈزۈك كۈنلىرى ئادەم بىر قانچە ئون كىلومېتىر ئارىلىقنى كۆرەلەيدىغان بولغاچقا، بۇراق ھەر بىر تاقلىشىدا بىر قانچە ئون كىلومېتىر ئارىلىققا يۈرۈيدىكەن. مەككىدىن يېرۇسالېمغا بېرىش ئۈچۈن تۆگە بىلەن ماڭغاندا بىر ئاي ۋاقىت كېتىدىكەن. ئەمما، بۇ يەردە بايان قىلىنىدىغان ۋەقەلەرنىڭ ھەممىسى بىر كېچىدە يۈز بېرىدۇ. بىر ھەدىستە رىۋايەت قىلىنىشىچە، جىبرىئىل مۇھەممەد ئەلەيھىسسالامنى مەككىدىكى ئۆيىدىكى ئۇخلاۋاتقان يېرىدىن ئويغىتىپ، ئىككىسى ئۆيدىن ھەرەمگە، ھەرەمدىن يېرۇسالېمغا بېرىپ، ۋە يېرۇسالېمدىن 7 قات ئاسمانغا چىقىپ، ئۇ يەردە ئاللاھ بىلەن

ئۆچرىشىپ، 7 قات ئاسماندىن يېرۇسالېمغا قايتىپ چۈشۈپ، ئاندىن يېرۇسالېمدىن مەككىگە قايتىپ كەلگەندە، ئۆزى ياتقان كۆرپە تېخىچە ئىسسىق تۇرغانلىقىنى بايقايدۇ.

ئىلاۋە: قېرىنداشلارنىڭ خەۋىرىدە بولغىنىدەك، ئىلىم-پەن نۇقتىسىدىن قارىغاندا، چوڭ پارتىلاش يۈز بېرىپ، كائىنات ۋۇجۇتقا كەلگىلى ھازىر 13.7 مىليارد يىل بولدى. شۇڭلاشقا كائىناتنىڭ دىيامېتىرى ھازىر تەخمىنەن 28 مىليارد نۇر يىلى كېلىدۇ. يەنى، ئەگەر بىز مۇشۇ كائىناتنىڭ ئەڭ ئوتتۇرىسىدا بولۇپ، ئۇنىڭ سىرتىغا چىقماقچى بولۇپ، نۇر تېزلىكىدە ماڭساقمۇ، ئۇنىڭدىن چىقىپ بولۇشقا 14 مىليارد يىلدەك ۋاقىت كېتىدۇ. ئاشۇنداق بولغاچقا، مەزكۇر ماقالىدە تونۇشتۇرۇلىدىغان ۋەقەلەرنى بىز بىلىدىغان فىزىكىلىق قانۇنىيەتلەر بىلەن چۈشەنگىلى بولمايدۇ. شۇ سەۋەبتىن، ياسىر قازى ناھايىتى قاتتىق تەكىتلەيدىغان بىر ئىش شۇكى، ئىنسانلار ئاخىرەتتىكى، ياكى يەنە بىر دۇنيادىكى غەيبى (مېتافىزىكا) ئىشلارنى ئىنسانلارغا مەلۇم بولغان فىزىكىلىق قانۇنىيەتلەر بىلەن چۈشىنىشكە ئۇرۇنماسلىقى كېرەك. بۇنىڭ سەۋەبى، ئىنسانلار ئاللاھ بەرگەن ئەقىل بىلەن ئاللاھنىڭ ماھىيىتىنى، شۇنداقلا يەنە بىر دۇنيادىكى ھېچ قانداق غەيبى ئىشلارنى چۈشىنەلمەيدۇ. مەزكۇر ماقالىنى ئوقۇغاندا، مەن قېرىنداشلارنىڭ مۇشۇ نۇقتىنى ئەستە داۋاملىق چىڭ ساقلىشىنى ئۈمىد قىلىمەن.

مۇھەممەد ئەلەيھىسسالام يېرۇسالېمغا يېتىپ بارغاندىن كېيىن، بۇراقنى بىر تۈۋرۈككە باغلاپ قويىدۇ. ئۇنىڭدىن كېيىن پەرىشتە جىبرىئىل ئۇنى 7 قات ئاسمان (seven heaven) غا قاراپ ئېلىپ ماڭىدۇ. مانا بۇ «مىئراج» نىڭ باشلىنىشىدۇر.

ئىلاۋە: بەزى مەنبەلەردە دېيىلىشىچە [6]، مەسچىت ئەقساغا يانداش كەلگەن «تاش گۈمبەز» (Dome of the Rock) مۇھەممەد ئەلەيھىسسالام كۆككە قاراپ كۆتۈرۈلگەن جاي ئىكەن.

جىبرىئىل ئەلەيھىسسالام بىلەن مۇھەممەد ئەلەيھىسسالام كۆككە قاراپ مېڭىپ، ئەڭ ئالدى بىلەن بىرىنچى قەۋەت ئاسماننىڭ ئىشىكىگە كېلىدۇ. جىبرىئىل بۇ ئىشىكنىڭ ئېچىلىشىغا ئىجازەت سورايدۇ. ئىشىكنىڭ يەنە بىر تەرىپىدىكى بىر ئىشىك باققۇچى «سىز كىم؟» دەپ سورايدۇ. جىبرىئىل «مەن جىبرىئىل» دەپ جاۋاب بېرىدۇ. ئىشىك باققۇچى «سىز بىلەن كەلگەن باشقا بىرى بارمۇ؟» دەپ سورايدۇ. جىبرىئىل «بار، مۇھەممەد ئەلەيھىسسالام مەن بىلەن بىللە كەلدى» دەپ جاۋاب بېرىدۇ. ئىشىك باققۇچى «ئۇنى ئاللاھ ماڭدۇرغانمۇ؟» دەپ سورايدۇ. جىبرىئىل «شۇنداق» دەپ جاۋاب بېرىدۇ. شۇنىڭ بىلەن ئىشىك ئېچىلىدۇ. دېمەك، بىز بۇنىڭدىن ھەر بىر قات ئاسماندا بىردىن ئىشىك بارلىقىنى، ئۇ ئىشىكنىڭ بىر خىل ئالاھىدە ياسالغان قۇلۇپ بىلەن قۇلۇپلىنىپ تۇرىدىغانلىقىنى، ئۇنى بىر ئىشىك باققۇچى بېقىپ تۇرىدىغانلىقىنى، ھەمدە ئۇنىڭدىن پەقەت ئاللاھ ئىجازەت قىلغان ئادەم ۋە پەرىشتىلەرلا ئۆتەلەيدىغانلىقىنى بىلەلەيمىز.

يەنى، يەتتە قات ئاسماننىڭ ھەممىسىدە ئىشىك باققۇچىلار جىبرىئىلدىن مۇنداق ئوخشاش 3 سوئالنى سورايدۇ:

-- سىز كىم؟
-- سىز بىلەن كەلگەن باشقا بىرى بارمۇ؟

ـ ـ ئۇنىڭغا ئاللاھ ئىجازەت بەرگەنمۇ؟

جىبرىئىل ئەلەيھىسسالام بۇ سوئاللارغا يۇقىرىقىدەك جاۋاب بەرگەندىن كېيىن، ئۇ ئىشىكلەر ئېچىلدى.

«يەتتە قات ئاسمان بىلەن زېمىن» ئەرەبچىدە «ساماۋات» ۋە «ساما» دەپ ئاتىلىدىغان بولۇپ، ئۇ يەر شارى، كائىنات ۋە كائىناتتىكى يۇلتۇز قاتارلىق ئاللاھ ياراتقان ھەممە جىسىملارنى ئۆز ئىچىگە ئالىدۇ. نۇرغۇن كىشىلەر «ئاسمان» (heaven) بىلەن «جەننەت» نى ئارىلاشتۇرۇپ قويىدۇ. ئاللاھ قۇرئاندا «ئاللاھ بىرى يەنە بىرسىنىڭ ئۈستىگە جايلاشقان يەتتە قەۋەت ساماۋاتنى ياراتتى» دەيدۇ. دېمەك، ساماۋات دېگىنىمىز بىزنىڭ ئۈستىمىزدىكى فىزىكىلىق ئاسمان ياكى ساماۋات (heaven) لاردىن ئىبارەتتۇر. كائىناتتا بىزگە كۆرۈنۈپ تۇرغان پۈتۈن كائىنات، ئۇنىڭدىكى نەچچە يۈز مىليارد يۇلتۇزلار توپلىمى ياكى گالاكسىلار، ۋە ئاشۇ گالاكسىلاردىكى بارلىق يۇلتۇزلارنىڭ ھەممىسى «بىرىنچى قەۋەتتىكى ساماۋات» قا تەۋەدۇر (ئەسكەرتىش: بۇ ياسىر قازىنىڭ شەخسىي كۆز قارىشى ئىكەن). يەنى، ئۇ قۇرئاندا «دۇنيا» دەپ ئېلىنغان جاي بولۇپ، ئۇ 7 قات ساماۋاتنىڭ ئەڭ تۆۋەنكى قەۋىتىگە جايلاشقان. بۇ ساماۋاتنىڭ ئۈستىدە يەنە 6 قات ساماۋات بار. ئىككىنچى ساماۋاتنىڭ ئۈستىدە يەنە 5 قات ساماۋات بار. بىزنىڭ بۇنداق دېيىشىمىزدىكى سەۋەب، ئاللاھ قۇرئاندا «بىز ساماۋات دۇنيانى نۇرلار ۋە چىراغلار (يەنى يۇلتۇزلار) بىلەن گۈزەل قىلىپ ياراتتۇق» دەيدۇ.

ئىلاۋە: «ساما» بىلەن «ساماۋات» دېگەن سۆزلەر قۇرئاندا 300 قېتىمدىن كۆپرەك جايدا ئۇچرايدۇ. [7]

3. جەننەت قەيەرگە جايلاشقان؟

ئۇنداقتا «جەننەت» دېگەن نېمە؟ جەننەت ئاللاھقا ئىشەنگۈچىلەرگە ۋەدە قىلىنغان جاي بولۇپ، ئۇ ئاسماندىن پەرقلىنىدۇ. ئۇنداقتا جەننەت قەيەرگە جايلاشقان؟ بۇ ھەقتە ھازىر ئىككى خىل كۆز قاراش مەۋجۇت. ئۇنىڭ بىرى، جەننەتنىڭ ھەممىسى 7 ـ قەۋەتتىكى ئاسماننىڭ ئۈستىگە جايلاشقان، دەپ قارايدۇ. يەنى، جەننەتمۇ يۇزلىگەن ۋە مىڭلىغان قەۋەتلەرگە بۆلۈنگەن بولۇپ، ئۇلارنىڭ ھەممىسى 7 ـ قەۋەت ئاسماننىڭ ئۈستىگە جايلاشقان. ئىككىنچى كۆز قاراشتىكىلەر جەننەت 6 ـ قەۋەتتىكى ئاسماندىن باشلىنىپ،7 ـ قەۋەتتىكى ئاسماننىڭ ئىچىدە ئاخىرلىشىدۇ، دەپ قارايدۇ. بۇ ئىككى خىل كۆز ـ قاراشلارنىڭ ئۆز ـ ئالدىغا ئايرىم ـ ئايرىم دەلىللىرى بار. قىسقىسى، جەننەت ساماۋاتنىڭ ئۈستىدە، ئاللاھ تۇرىدىغان ئەرش بولسا بارلىق جەننەتلەرنىڭ ئۈستىدە بولۇپ، بىز ھەدىسلەردىن مۇشۇنداق بىر ئۇچۇرغا ئېرىشەلەيمىز.

4. مۇھەممەد ئەلەيھىسسالامنىڭ بۇرۇنقى پەيغەمبەرلەر بىلەن ئۇچرىشىشى

مۇھەممەد ئەلەيھىسسالام ئاشۇ قېتىم كۆككە چىقىپ، بىرىنچى ئىشىكتىن ئۆتكەندە بىر يوغان ئادەمنىڭ ئۆرە تۇرغىنىنى كۆردى. جىبرىئىل مۇھەممەد ئەلەيھىسسالامغا «بۇ سىزنىڭ ئادەم ئاتىڭىز. ئۇنىڭغا سالام بېرىڭ» دەيدۇ. مۇھەممەد ئەلەيھىسسالام ئادەم ئەلەيھىسسالامغا

«ئەسسالامۇ ئەلەيكۇم!» دەيدۇ. ئادەم ئەلەيھىسسالام بولسا «ئۇلۇغ ئوغلۇم، ئۇلۇغ پەيغەمبىرىم، سىزنى قارشى ئالىمەن» (Welcome, Oh noble son and Oh noble prophet!) دەپ جاۋاب قايتۇرىدۇ.

بۇنىڭدىن كېيىن مۇھەممەد ئەلەيھىسسالام 2ـقەۋەتتىكى سامانىڭ ئىشىكىدىن ئۆتكەندە يەنە مۇشۇنىڭغا ئوخشاش ئىشقا دۇچ كېلىدۇ. بۇ ۋەقەلەر ھەدىس بۇخارىدا رىۋايەت قىلىنغان بولۇپ، ئۇ بىر ئىنتايىن ئۇزۇن رىۋايەتتۇر. ئىككىنچى قەۋەتتە مەريەمنىڭ ئوغلى ئەيسا ئەلەيھىسسالام بىلەن ئۇنىڭ سىڭلىسىنىڭ ئوغلى يەھيا ئەلەيھىسسالامنى ئۇچرىتىدۇ. جىبرىئىل مۇھەممەد ئەلەيھىسسالامغا «بۇلار يەھيا بىلەن ئەيسا. ئۇلارغا سالام بېرىڭ» دەيدۇ. مۇھەممەد ئەلەيھىسسالام ئۇلارغا «ئەسسالامۇ ئەلەيكۇم!» دەيدۇ. ئۇلار بولسا «ئۇلۇغ ئۇكا، ئۇلۇغ پەيغەمبەر، سىزنى قارشى ئالىمىز!» (Welcome, Oh noble brother and Oh noble prophet!) دەپ جاۋاب قايتۇرىدۇ.

3ـقەۋەتتىكى سامادا مۇھەممەد ئەلەيھىسسالام يۇسۇپ ئەلەيھىسسالامنى ئۇچرىتىدۇ. يۇسۇپ ئەلەيھىسسالام مۇھەممەد ئەلەيھىسسالامنى «ئۇلۇغ ئۇكا، ۋە ئۇلۇغ پەيغەمبەر» دەپ چاقىرىدۇ. مۇشۇ قېتىم مۇھەممەد ئەلەيھىسسالام نۇرغۇن كىشىلەر بىلىدىغان، يۇسۇپ ئەلەيھىسسالام ھەققىدىكى مۇنداق بىر داڭلىق سۆزنى قىلىدۇ: «يۇسۇپ ئەلەيھىسسالامنى كۆرۈپ، خۇددى دۇنيادىكى بارلىق گۈزەللىكلەرنىڭ يېرىمى ئۇنىڭغىلا ئاتا قىلىنغاندەك ھېس قىلدىم.» مۇھەممەد ئەلەيھىسسالام يۇسۇپ ئەلەيھىسسالامنى پەقەت بىر قېتىملا كۆرگەن بولۇپ، ئۇ مۇشۇ قېتىمدىن ئىبارەتتۇر.

4ـقەۋەتكە چىققاندا مۇھەممەد ئەلەيھىسسالام ھەزرىتى ئىدرىسنى ئۇچرىتىپ، بۇ قېتىممۇ «ئۇلۇغ ئۇكا، ۋە ئۇلۇغ پەيغەمبەر» دەپ چاقىرىلىدۇ.

5ـقەۋەتتە ھارۇننى ئۇچرىتىپ، يەنىلا «ئۇلۇغ ئۇكا، ۋە ئۇلۇغ پەيغەمبەر» دەپ چاقىرىلىدۇ.

6ـقەۋەتتە مۇسا ئەلەيھىسسالامنى ئۇچرىتىدۇ. مۇھەممەد ئەلەيھىسسالام مۇسا پەيغەمبەردىن ئايرىلىپ يۇقىرىغا ئۆرلىمەكچى بولغاندا، مۇسا پەيغەمبەر يىغلايدۇ. ئۇنىڭدىن نېمىشقا يىغلايدىغانلىقىنى سورىغاندا، مۇسا پەيغەمبەر مۇنداق دەپ جاۋاب بېرىدۇ: «بۇ ياش مەندىن كېيىن پەيغەمبەر قىلىپ چۈشۈرۈلگەن بولسىمۇ، ئۇنىڭ ئەگەشكۈچىلىرى مېنىڭكىدىن كۆپ بولۇپ، ئۇنىڭ ئۇممەتلىرىنىڭ ھەممىسى جەننەتكە كىرىدۇ.» بۇ چاغدا مۇھەممەد ئەلەيھىسسالام 52 ياشقا كىرگەن بولۇپ، مۇسا ئەلەيھىسسالام 130 ياشلاردا ئالەمدىن ئۆتكەن. شۇڭا مۇسا پەيغەمبەر مۇھەممەد ئەلەيھىسسالامنى «ياش» (غۇلام) دەپ ئاتايدۇ. گەرچە ئۇنىڭ سۆزىدىن بىر خىل ھەسەتخورلۇق چىقىپ تۇرسىمۇ، بۇ بىر خىل دوستانە ياكى ياخشى ھەسەتخورلۇقتىن ئىبارەتتۇر.

7ـقەۋەتتە مۇھەممەد ئەلەيھىسسالام ئىبراھىم (Ibrahim) ئەلەيھىسسالامنى كۆرىدۇ. ھەمدە جىبرىئىل ئۇنىڭغا «بۇ ئىبراھىم ئاتىڭىز. ئۇنىڭغا سالام بېرىڭ» دەيدۇ. سالامدىن كېيىن ئىبراھىم ئەلەيھىسسالام مۇھەممەد پەيغەمبىرىمىزگە ئادەم ئەلەيھىسسالام بىلەن ئوخشاش

سۆزلەرنى ئىشلىتىپ جاۋاب قايتۇردۇ. يەنى، مۇھەممەد ئەلەيھىسسالام 1-قەۋەت بىلەن 7-قەۋەتتە ئوخشاش سۆزلەرنى ئاڭلايدۇ.

بىر دىققەت قىلىشقا تېگىشلىك ئىش شۇكى، يۇقىرىدىكى ئۇچرىشىشنىڭ ھېچ قايسىسى جەننەتتە يۈز بەرگەن ئەمەس. يەنى، ئادەم ئەلەيھىسسالام جەننەتتىن ئايرىلغاندىن كېيىن ھېچ كىم جەننەتتە تۇرۇپ باقمىغان بولۇپ، زامان ئاخىرى بولمىغۇچە ھېچ كىم جەننەتكە كىرمەيدۇ. زامان ئاخىرى بولغۇچە ياكى قىيامەت كۈنىگىچە بۇرۇن ئۆلۈپ كەتكەن پەيغەمبەرلەرنىڭ ھەممىسى ئۆزىنىڭ گۆرىدە ئۆرە تۇرۇپ ئىبادەت قىلىپ تۇرىدىغان بولۇپ، قۇرئاندا دېيىلىشىچە ئاللاھ پەقەت ئەيسا پەيغەمبەرنىلا ئۆزىنىڭ يېنىغا ئېلىپ كېلىۋالغان. شۇڭلاشقا بۇ قېتىم ئەيسا پەيغەمبەر ئاللاھنىڭ يېنىدىن كېلىپ، مۇھەممەد ئەلەيھىسسالامنى قارشى ئالغان. ئەيسا پەيغەمبەر ھازىرقى جايىدىن زامان ئاخىرى بولغاندا يەنە بىر قېتىم چۈشۈپ، مەسىھ دەججالنى ئۆلتۈرۈش ۋەزىپىسىنى ئورۇنلايدۇ.

ئاللاھ ئۆزىنىڭكى بىلەن ئوخشاش دەرىجىلىك ئورۇنغا كۆتۈرگەن پەيغەمبەرلەردىن پەقەت ئىككىسىلا بار بولۇپ، ئۇنىڭ بىرى ئىبراھىم ئەلەيھىسسالام، يەنە بىرى بولسا مۇھەممەد ئەلەيھىسسالامدۇر.

مۇھەممەد ئەلەيھىسسالام ئىبراھىم پەيغەمبەرنى كۆرگەندە، ئۇ ئەلبەيتۇل-مامۇر (al-Baytul-Ma'mur) غا دۈمبىسىنى قىلىپ ئولتۇرغان. ئاللاھ قۇرئاندا ئەلبەيتۇل-مامۇرنى تىلغا ئالغان بولۇپ، ئۇ توغرۇلۇق پەقەت بىرلا ھەدىس بار. بۇ ھەدىسنىڭ بىر قانچە نۇسخىسى بار بولۇپ، ئۇنىڭ بىرىدە دېيىلىشىچە، ئەلبەيتۇل-مامۇر كەبىنىڭ ساماۋاتتىكى نۇسخىسى ئىكەن. ئۇ ھەدىسنىڭ يەنە بىر نۇسخىسىدا دېيىلىشىچە، ئەلبەيتۇل-مامۇر دەل كەبىنىڭ ئۈستىگە توغرا كېلىدىغان بولۇپ، ئەگەر ئۇ ساماۋاتتىن چۈشۈپ كېتىدىغان ئىش بولسا، ئۇ چوقۇم كەبىنىڭ ئۈستىگە چۈشىدىكەن. ئاللاھ بارلىق يارىتىلغۇچىلارنى ياراتقان كۈندىن، يەنى زامان بېشىدىن باشلاپ ھەر كۈنى 70000 پەرىشتىلەر ئەلبەيتۇل-مامۇرغا كىرىپ، ئۇ يەردە ئىبادەت قىلىپ چىقىپ كېتىدىكەن. ھەمدە بىر قېتىم ئۇنىڭغا كىرىپ باققان پەرىشتىلەر ئۇنىڭغا ھەرگىزمۇ قايتا كىرمەيدىكەن. بۇنىڭدىن پەرىشتىلەرنىڭ سانىنىڭ نەقەدەر كۆپ ئىكەنلىكىنى بىلىۋالالايمىز. ئىبراھىم ئەلەيھىسسالام مەككىدىكى كەبىنى ياسىغان بولۇپ، ئۇنىڭ مۇھەممەد ئەلەيھىسسالام ساماۋاتقا چىققاندا ئەلبەيتۇل-مامۇردا تۇرۇشى ئۇنىڭ شۇ ۋاقىتتا ئەلبەيتۇل-مامۇر بىلەن بىر ئالاھىدە مۇناسىۋەتتى بارلىقىدىن دېرەك بېرىدۇ.

مۇشۇ قېتىملىق سەپەردە مۇھەممەد ئەلەيھىسسالام جەننەت بىلەن دوزاخنىمۇ كۆردۇ. دىني زىيالىيلار ھەدىسلەردىكى رىۋايەتلەرگە ئاساسەن، مۇھەممەد ئەلەيھىسسالامنىڭ جەننەتنى كۆرۈشى ھەققىدە مۇنداق ئىككى خىل يەكۈن چىقارغان. ئۇنىڭ بىرى، مۇھەممەد ئەلەيھىسسالام جەننەتكە بىر قېتىم كىرىپ، ئۇنىڭ ئىچىنى كۆرۈپ، ئاندىن يېنىپ چىققان. يەنە بىرى بولسا، ئۇ جەننەتكە كىرمەي، ئۇنى سىرتتىن كۆزەتكەن. ئەقىدىشۇناسلىق نۇقتىسىدىن بۇ ئىككى يەكۈننىڭ ھەر ئىككىسىنى قوبۇل قىلىشقا بولىدۇ. يەنى، 1-خىل ئەھۋالدا، ئادەتتە جەننەتكە كىرگەن ئادەم ئۇ يەردىن يېنىپ چىقمايدىغان بولسىمۇ، ئاللاھ مۇھەممەد ئەلەيھىسسالامغا ئالاھىدە مۇئامىلە قىلىپ، ئۇنىڭ جەننەتكە بىر قېتىم كىرىپ، ئاندىن يېنىپ چىقىشىغا يول قويغان بولۇشى مۇمكىن. 2-خىل ئەھۋال مۇھەممەد ئەلەيھىسسالامنىڭ نۇرغۇنلىغان ھەدىسلەردە

رىۋايەت قىلىنغان، دوزاختا كۆرگەن ئىشلىرى ۋە ۋەقەلىرى بىلەن بىردەكتۇر. يەنى ئۇ دوزاختقا كىرمەي، دوزاختا بولۇۋاتقان ئىشلارنى سىرتتىن كۆزەتكەن.

شۇ قېتىم ئاللاھتىن ئۇنىڭغا بىر ئەمرىمەرۇپ ياكى بۇيرۇق بىۋاستە چۈشكەن بولۇپ، ئۇ ناماز توغرىسىدىكى ۋەھيىدۇر. يەنى، مۇھەممەد ئەلەيھىسسالامغا چۈشكەن باشقا بارلىق ۋەھيىلەر ئۇنىڭغا ئاللاھتىن بىۋاستە چۈشكەن ئەمەس بولۇپ، پەقەت ناماز توغرىسىدىكى بىرلا ۋەھيىنى ئاللاھ ئۇنىڭغا بىۋاستە يەتكۈزگەن. شۇ قېتىم مۇھەممەد ئەلەيھىسسالام ئاللاھ تەرەپكە بىر قېتىم قارىغان بولۇپ، ئۇ پەقەت بىر ئىنتايىن كۈچلۈك نۇرنىلا كۆرەلىگەن. مۇھەممەد ئەلەيھىسسالام كېيىن يەر يۈزىگە چۈشكەندىن كېيىن ئۆزىگە قارشىلىق كۆرسىتىۋاتقان قۇرەيشىنىڭ ئادەملىرىگە دەپ بېرىشىچە، ئاللاھ بىر پەردە ئارقىسىدا (veil) خىتاب قىلغان. يەنى ئاللاھ بىر خىل نۇر بولۇپ، بىز ئۇ نۇرنىڭ قانداق نۇر ئىكەنلىكىنى سوراشقا ھەقلىق ئەمەسمىز. مۇھەممەد ئەلەيھىسسالام شۇ قېتىم ئاللاھ تەرەپكە قارىغاندا كۆرگەن كۈچلۈك نۇر ئاللاھ ئۆزىنى پەردىلىگەن پەردە ئارقىسىدىن چىققانىكەن. قىسقىسى، مۇھەممەد ئەلەيھىسسالام ئاللاھ بىلەن ئۇچرىشىپ، ئاللاھ بىلەن پەردە ئارقىسىدا تۇرۇپ ۋەھيي قوبۇل قىلغان. مۇشۇ نۇقتىدىن قارىغاندا مۇھەممەد ئەلەيھىسسالامغا جىبرىئىلغا بېرىلمىگەن يۇقىرى ئورۇن بېرىلگەن بولۇپ، پەيغەمبىرىمىز ئاللاھنىڭ قېشىغىچە بېرىپ باققان. بۇ ھەقتە قۇرئاندىكى 53-سۈرە 12-18-ئايەتلەردە بىر قىسىم مەزمۇنلار بار.

ئاللاھ بىلەن ئۇچرىشىشتىن بۇرۇن، مۇھەممەد ئەلەيھىسسالام جىبرىئىل ئەلەيھىسسالام بىلەن ئىنتايىن يېقىن ئارىلىقتا ئۇچرىشىدىغان بولۇپ، شۇ قېتىم پەيغەمبىرىمىز جىبرىئىلنىڭ ئەسلى قىياپىتىنى ئىككىنچى قېتىم كۆرىدۇ.

«ئىسرا ۋە مىئراج ۋەقەسى» قۇرئاندا تىلغا ئېلىنغان، ھەمدە 40-50 ھەدىستە رىۋايەت قىلىنغان بولۇپ، ھەقىقىي مۇسۇلمانلار بۇ ۋەقەدىن گۇمانلانمايدۇ.

ئاللاھ بىلەن ئۇچرىشىپ، جەننەت بىلەن دوزاخنى كۆرۈپ بولغاندىن كېيىن، مۇھەممەد ئەلەيھىسسالام يېرۇسالېمغا يېنىپ چۈشىدۇ. ئاندىن ھېلىقى تۇۋرۈككە باغلاپ قويۇلغان بۇراقنى يېشىپ، ئۇنىڭغا مىنىپ، مەككىگە قايتىپ كېلىدۇ. مۇھەممەد ئەلەيھىسسالامنىڭ ساماۋاتتىن قايتىپ چۈشۈش جەريانىدىكى ۋەقەلەر ئاساسەن رىۋايەت سۈپىتىدە خاتىرىلەنمىگەن.

5. كۆپ سانلىق كائىنات ھەققىدىكى ئاسترونومىيە بىلىملىرى

بىزنىڭ باش ئىدارىمىز بولغان كالىفورنىيە تېخنولوگىيە ئىنستىتۇتىنىڭ نەزەرىيە فىزىكا ئالىمى، دوكتور سىن كارول (Sean Carroll) 2010-ۋە 2011-يىللىرى بىزنىڭ ئىدارىمىز JPL غا كېلىپ، ئىككى قېتىم ئىلمىي دوكلات بەردى (1-رەسىمگە قاراڭ). ئۇ دوكلاتلارنىڭ تېمىسى «ۋاقىت ئىستىرېلكىسى» بولۇپ، بۇ نەزەرىيىنى سىن كارول ئۆزى كەشىپ قىلغان ئىكەن. مەن ئاشۇ دوكلاتتا تۇنجى قېتىم «كۆپ سانلىق كائىنات پەرىزى» دېگەن ئۇقۇمنى ئاڭلىدىم. كېيىن تورلارنى ئىزدەپ كۆرۈپ، «كۆپ سانلىق كائىنات نەزەرىيىسى» نەزەرىيىۋى فىزىكا ۋە ئاسترونومىيە ئىلىملىرىدىكى بىر چوڭ ساھە بولۇپ، ئۇ ھەقتە يېزىلغان خېلى كۆپ ئىنگلىزچە كىتابلارمۇ

بارلىقىنى بايقىدىم. ئۇ كىتابلارنى يازغان ۋە بۇ خىل نەزەرىيە ئۈستىدە ئىزدىنىۋاتقانلارنىڭ مۇتلەق كۆپ قىسمى ئىشتىن سىرتقى ھەۋەسكارلار بولماستىن، بەلكى ستىۋېن خاۋكىڭ (Stephen Hawking) غا ئوخشاش دۇنياغا تونۇلغان كەسىپ ئەھلىلىرى، مۇتەخەسسىسلەر ۋە ئالىملار ئىكەن. مەن بۇ قېتىم ياسىر قازى لېكسىيىسىدىكى 7 قات ساماۋات ۋە جەننەتنىڭ ئورنى ھەققىدىكى مەزمۇننى ئاڭلىغان ھامان ئېسىمگە «كۆپ سانلىق كائىنات نەزەرىيىسى» كەلدى. شۇنىڭ بىلەن قېرىنداشلارغا بۇ ھەقتە قىسقىچە چۈشەنچە بېرىپ قويۇشنى مۇۋاپىق كۆرۈپ، مەزكۇر يازمىنى تەييارلىدىم.

«كۆپ سانلىق كائىنات نەزەرىيىسى» بىر چوڭ ھەم مۇرەككەپ ئىلمىي ساھە بولۇپ، كائىنات نەزەرىيىسى، فىزىكا، ئاسترونومىيە، دىن، پەلسەپە، پسىخولوگىيە ۋە توقۇلما ھېكايە ساھەلىرىنىڭ ھەممىسىدە كۆپ سانلىق كائىنات پەرەزلىرى ئوتتۇرىغا قويۇلۇپتۇ.

كۆپ سانلىق كائىنات ئىنگلىزچە قىسقارتىلىپ «multiverse» دەپ ئاتىلىدىغان بولۇپ، ئۇ كىشىلەر پەرەز قىلغان چەكسىز ياكى چەكلىك ساندىكى مەۋجۇت بولۇش ئېھتىماللىقى بار بولغان كائىناتلارنى كۆرسىتىدۇ. «كائىنات» دېگەن سۆزنى ئىنگلىزچىدا «universe» دەپ ئاتايدىغان بولۇپ، ئۇيغۇرچىدىكى «ئۇنىۋېرسال» دېگەن سۆز ئىنگلىزچىدىكى «universal» دېگەن سۆزگە توغرا كېلىدۇ. بۇ يەردىكى «uni» دېگەن سۆز بوغۇمى ئىنگلىزچىدا «بىر» دېگەن مەنىنى بىلدۈرىدىغان بولۇپ، يۇقىرىدىكى ئىنگلىزچە «multi» دېگەن سۆز بولسا «كۆپ» دېگەن مەنىنى بىلدۈرىدۇ. يەنى، ئىنگلىزچىدىكى «universe» دېگەن سۆز «بىر كائىنات» دېگەننى بىلدۈرسە، «multiverse» دېگەن سۆز «كۆپ كائىنات» دېگەن مەنىنى بىلدۈرىدۇ. بۇ «كۆپ كائىناتلار» نىڭ ھەممىسى بىرلىكتە ھازىر مەۋجۇت بولۇپ تۇرغان بارلىق نەرسىلەرنى، يەنى بوشلۇق، ۋاقىت، ماددا، ئېنېرگىيە، فىزىكىلىق قانۇنىيەتلەر، ۋە فىزىكىلىق تۇراقلىق قىممەتلەرنى ئۆز ئىچىگە ئالىدۇ. كۆپ كائىناتنىڭ ئىچىدىكى ھەر خىل كائىناتلار بەزىدە «پاراللېل كائىناتلار» (parallel universe) دەپ ئاتىلىدۇ.

مەن «پاراللېل كائىناتلار» چۈشەنچىسى ياسىر قازى چۈشەندۈرگەن قۇرئاندىكى 7 قات ساماۋات ئۇقۇمى بىلەن ئوخشىشىپ كېتىدىغاندەك ھېس قىلدىم. بۇگۈن تورنى ئىزدەپ، تورلاردا كۆپ كائىناتلارنى تەسۋىرلەيدىغان رەسىملەر ئىنتايىن كۆپ ئىكەنلىكىنى بايقىدىم. ئۇلارنىڭ ئىچىدىكى بىر رەسىمدە، «ماغزاپ كائىناتلار» (Bubble Universes) ئۇقۇمى بىر پارچە 7 قات پاراللېل كائىناتلارنىڭ رەسىمى ئارقىلىق چۈشەندۈرۈلۈپتۇ. مەن ئۇ رەسىمنى ماقالىنىڭ ئاخىرىغا «2 ـ رەسىم» قىلىپ كىرگۈزۈپ قويدۇم. بۇ رەسىمنىڭ ياسىر قازى لېكسىيىسىدىكى 7 قات ساماۋات ئۇقۇمى بىلەن بولغان بىر پەرقى، بۇ رەسىمدە بىز ھازىر ياشاۋاتقان كائىنات ئەڭ ئۈستىدە بولۇپ، ياسىر قازى لېكسىيىسىدە بولسا بىز ياشاۋاتقان كائىنات 7 قات ساماۋاتنىڭ ئەڭ ئاستىدا.

«پاراللېل كائىناتلار» پەرىزىنى ئوتتۇرىغا قويغان كىشىلەرنىڭ ئىچىدە ئامېرىكىدىكى داڭلىق مەكتەپلەرنىڭ بىرى بولغان پرىنستون ئۇنىۋېرسىتېتى (Princeton University) نىڭ پروفېسسورى، كائىنات نەزەرىيىسى ئالىمى پول ستەنھارد (Paul Stainhardt) بىلەن ئەنگلىيە كەمبرىج ئۇنىۋېرسىتېتى (Cambridge University) پروفېسسورى نەئىل تۇرۇك (Neil Turok)

لارمۇ بار بولۇپ، ئۇلار «تەكرارلىنىپ تۇرىدىغان كائىناتلار» (repetitive universes) نەزەرىيىسىنى ئوتتۇرىغا قويغان. بۇ نەزەرىيىنىڭ مەزمۇنى مۇنداق (3-رەسىمگە قاراڭ) [8]:

-- كائىنات پەيدا بولۇپ، يوقىلىپ، قايتا پەيدا بولۇشنى سانسىز قېتىم تەكرارلاپ تۇرىدۇ

-- كۆپلىگەن كائىناتلار بىر چوڭ ھەجىمنىڭ ئىچىدىكى چەكسىزلىككە سوزۇلغان يالتىراقلاردىن تەركىب تاپقان بولۇپ، ھەر بىر يالتىراق بىر كائىناتنى تەشكىل قىلىدۇ

-- نىپىز قەغەزلەر شامالدا بىر-بىرى بىلەن سوقۇشقانغا ئوخشاش، باشقا-باشقا 3-ئۆلچەملىك كائىناتلار بەزىدە بىر-بىرى بىلەن سوقۇشىدۇ

-- ھەر بىر سوقۇشۇشتىن كېيىن ئېنېرگىيە ماددىلارنى پەيدا قىلىپ، بىزگە تونۇشلۇق بولغان بىر كائىنات، يەنى گالاكسى، يۇلتۇز ۋە پلانېتلار بارلىققا كېلىدۇ

-- بۇ خىل ئەھۋال تەخمىنەن ھەر بىر تىرىليون يىلدا بىر قېتىم يۈز بېرىدۇ (مۇشۇ پەرەز توغرا بولسا، بىزنىڭ كائىناتىمىزنىڭ يەنە 99.9 پىرسەنت ئۆمرى بار بولىدۇ)

-- بۇنداق چوڭ پارتلاش ۋاقىت بىلەن بوشلۇقنىڭ باشلىنىش نۇقتىسى بولمايدۇ.

سىن كارول مۇنداق دەيدۇ (1-رەسىم) [10]: بوشلۇقنىڭ يۆنىلىشى يوق بولۇپ، ۋاقىتنىڭ يۆنىلىشى بار بولىدۇ. كائىنات يېڭى بارلىققا كەلگەندە، ئۇنىڭ تەكشىلىكى ناھايىتى تۆۋەن ئىدى. ۋاقىتنىڭ ئۆتۈشى بىلەن ئۇنىڭ تەكشىلىك دەرىجىسىمۇ ئۆسۈپ مېڭىپ، ئەڭ ئاخىرى بىر خىل «تەكشۈپلۇق» ھالەتكە كەلگەن. يېڭى بارلىققا كەلگەن كائىنات بىر «يەل ئۇرۇلغان شار» دەك تېز چوڭىيىش (inflation) باسقۇچىنى ئۆز بېشىدىن ئۆتكۈزىدۇ. «قاراڭغۇ ئېنېرگىيە» گە ئىگە بولغان بوشلۇقتا ئاشۇنداق «چوڭىيىش» يۈز بېرىپ، كۆپلىگەن يېڭى كائىناتلار بەرپا بولىشى مۇمكىن. بۇ كائىناتلارنىڭ بەزىلىرى كىچىكلەپ، قارا-ئۆڭكۈرگە ئايلىنىپ، تۈزۈپ كېتىدۇ. قالغانلىرى بولسا مەڭگۈ كېڭىيىپ ماڭىدۇ. شۇنىڭ بىلەن يېڭى «بوشلۇق» ھاسىل قىلىپ، يېڭى كائىناتلارنى بارلىققا كەلتۈرىدىغان شارائىتنى ھازىرلايدۇ. بىزنىڭكىدىن باشقا چوڭ-پارتلاشلارمۇ يۈز بېرىپ، ئۇلارنىڭ ۋاقتى بىزنىڭكىگە قارىمۇ-قارشى يۆنىلىشكە ماڭغان بولىشىمۇ مۇمكىن. كائىناتلار بۇرۇندىن تارتىپ مەۋجۇت بولغان، بۇندىن كېيىنمۇ شۇنداق بولىدۇ.

خۇددى كۆپ كائىناتلار پەرەزلىرىنى ئوتتۇرىغا قويغان كىشىلەرنىڭ ئىنتايىن كۆپ بولغىنىدەك، ئۇ پەرەزلەرنى رەت قىلىدىغان ۋە ئۇلارغا قارشى تۇرىدىغان كىشىلەرمۇ ئىنتايىن كۆپ بولۇپ، بۇ پەرەزلەرنىڭ بەزى ئامىللىرى ھازىرغىچە ئىلمىي تەتقىقاتتا ئىسپاتلىنىپ بولۇپتۇ. لېكىن، ئۇ پەرەزلەرنىڭ كۆپلىگەن تەرەپلىرى ھازىرمۇ تېخى بىر تەتقىقات باسقۇچىدا ئىكەن.

مەن بۇ ماقالىنىڭ ئاخىرىغا بۇ قېتىم توردىن تاپقان، كۆپ كائىناتلار پەرىزىگە ئائىت بىر قانچە پارچە رەسىملەرنى كىرگۈزۈپ قويدۇم.

6. ئاخىرقى سۆز

مەن مەزكۇر ماقالىدا ياسىر قازىنىڭ 3 قېتىملىق سىيرەت لېكسىيىسىدىكى مەزمۇنغا ئاساسەن، ئىسلام دىنىدا جەننەت جايلاشقان ئورۇن ھەققىدە قانداق چۈشەنچە بارلىقىنى تونۇشتۇرۇپ ئۆتتۇم. ھەمدە ھازىرقى زامان ئاسترونومىيە بىلىملىرىدىكى كۆپ سانلىق كائىنات ھەققىدىكى ئىلمىي پەرەزلەر ھەققىدە قىسقىچە چۈشەنچە بەردىم. ياسىر قازىنىڭ سىيرەت لېكسىيىلىرى ئىنتايىن تەپسىلىي تەييارلانغان بولۇپ، «ئىسرا ۋە مىئراج ۋەقەسى» مۇ جەمئىي 3 لېكسىيىدە تەپسىلىي بايان قىلىنغان. ئۇ 3 لېكسىيىنىڭ جەمئىي ئۇزۇنلۇقى 4 يېرىم سائەت كېلىدىكەن. ياسىر قازى ئۇنىڭدا قۇرئاندىكى «ئىسرا ۋە مىئراج ۋەقەسى» گە ئائىت ئايەتلەر، شۇنداقلا ئۇ ئۆزى ئۇزۇن مۇددەتلىك ئىزدىنىش ئارقىلىق توپلىغان ئاشۇ ئايەتلەرگە مۇناسىۋەتلىك بولغان ئەقىدە، تەپسىر، ھەدىس، فىقھى ۋە سىيرەتلەردىكى مەزمۇنلارنى ۋاقىت تەرتىپى بويىچە تەپسىلىي چۈشەندۈرگەن. مېنىڭ مەزكۇر ماقالىدا تونۇشتۇرغىنىم ئاشۇ 3 لېكسىيىنىڭ ئىنتايىن ئاز بىر قىسمىدىنلا ئىبارەت. ئەگەر بىزنىڭ دىنىي زىيالىيلىرىمىز بۇرۇن مۇشۇ ماقالىدا تونۇشتۇرۇلغان مەزمۇننى كېڭەيتىپ چۈشەندۈردىغان ماقالىلەرنى تەييارلاپ تورغا يوللىغان بولسا، ياكى كىتابچە قىلىپ تارقاتقان بولسا، بىلىدىغان قېرىنداشلارنىڭ ئاشۇ ئۇچۇرلارنى مۇشۇ يازمىنىڭ ئاخىرىغا ئىنكاس شەكلىدە يېزىپ قويۇشىنى ئۈمىد قىلىمەن.

مەن بۇرۇنقى يازمىلىرىمنىڭ بىرىدە تورداشلاردىن قۇرئاننى ئۈنۈملۈك ئۆگىنىشنىڭ ياخشى ئۇسۇل ۋە تەجرىبە-ساۋاقلىرىنى تونۇشتۇرۇپ بېرىشنى ئۆتۈنگەن ئىدىم. يېقىندا مەن ياسىر قازىنىڭ سىيرەت لېكسىيىلىرىنى ئاڭلاش جەريانىدا، ئاشۇنداق ئۈنۈملۈك ئۇسۇلنىڭ بىرى ئالدى بىلەن ياسىر قازىنىڭ سىيرەت لېكسىيىسىگە ئوخشاش بىر ماتېرىيالنى ئاڭلاش ياكى ئوقۇش ئىكەنلىكىنى ھېس قىلدىم. ياسىر قازىنىڭ سىيرەت لېكسىيىسى جەمئىي 130 قىسىم بولۇپ، ھەر بىرى بىر يېرىم سائەت كېلىدىكەن. ئەگەر بىر ئادەم ئاشۇ مەزمۇنلارنى ئۈزۈلدۈرمەي ئاڭلاپ ۋە ئويغۇرچىلاشتۇرۇپ تونۇشتۇرماقچى بولۇپ، ھەر ھەپتىدە بىر قىسمىدىن تونۇشتۇرسىمۇ جەمئىي 3 يىلدەك ۋاقىت كېتىدىكەن. مەن ئىمكانىيىتى يار بېرىدىغان قېرىنداشلارنىڭ بۇ ئىش ئۈستىدە بىر ئاز ئويلىنىپ بېقىشىنى ئۈمىد قىلىمەن.

مەن بۇ ماقالىنى ياسىر قازىنىڭ سىيرەت لېكسىيىسى 22-قىسمىنىڭ ئاخىرىدىكى بىر ئابزاس سۆزى بىلەن ئاخىرلاشتۇرىمەن:

«ھېچ قانداق نەرسە بىكارغا كەلمەيدۇ. بىر نىشانغا يېتىش ئۈچۈن سىز چوقۇم شۇنىڭغا چۈشلۇق تىرىشچانلىق كۆرسىتىشىڭىز كېرەك. باشقىچە قىلىپ ئېيتساق، سىز ئۆيىڭىزدە ئولتۇرۇپ تەۋەككۇللۇك قىلسىڭىز، بىر ئىشنى ئاللاھ سىز ئۈچۈن قىلىپ بەرمەيدۇ. ئۇنىڭ ئەكسىچە، سىز بىر نىشاننى ئەمەلگە ئاشۇرۇش ئۈچۈن، چوقۇم ئۆزىڭىز تىرىشچانلىق كۆرسىتىشىڭىز كېرەك. ئاللاھ سىزگە بىرەر مۆجىزىنى ئاتا قىلغان، ياكى سىزنى بىرەر مۆجىزە بىلەن مۇكاپاتلىغان تەقدىردىمۇ، سىز ئاشۇ مۆجىزىنى قولغا چۈشۈرۈش ئۈچۈن چوقۇم ئۆزىڭىز يېتەرلىك دەرىجىدە تىرىشچانلىق كۆرسىتىشىڭىز كېرەك. مەسىلەن، مۇھەممەد ئەلەيھىسسالام ئۆزى مىنىدىغان بۇراقنى ئۆزى جابدۇيدۇ. بۇراققا مىنىپ، يېرۇسالېمغا ئۆزى بارىدۇ. يېرۇسالېمغا يېتىپ بارغاندىن كېيىن بولسا بۇراقنى بىر تال تۈۋرۈككە ئۆزى باغلاپ قويىدۇ. ئاللاھ قۇرئاندا

بىر قىسىم كىچىك ئىشلاردىمۇ ئاللاھ سىزگە ئاتا قىلغان نەرسىلەرنى سىز ئۆزىڭىز تىرىشچانلىق كۆرسىتىپ قولغا چۈشۈرۈشىڭىز كېرەكلىكىنى ئۇنتۇرىغا قويىدۇ. بۇ ئەھۋال يالغۇز مۆجىزىلەر ئۈچۈنلا شۇنداق بولۇپ قالماستىن، كۈندىلىك تۇرمۇشتىكى ھەممە ئىشلار ئۈچۈنمۇ ئوخشاش. سىز چوقۇم ئۆزىڭىز تىرىششىڭىز كېرەك. چوقۇم ئۆزىڭىزنىڭ بارلىقىنى مەلۇم بىر نىشاننى ئەمەلگە ئاشۇرۇشقا ئاتىشىڭىز كېرەك. ئاشۇ نىشاننى ئەمەلگە ئاشۇرۇش ئۈچۈن قاتتىق تىرىششىڭىز كېرەك. ئەگەر سىزگە پۇل كېرەك بولسا، سىز ئۇنىڭ ئۈچۈن ئىشلىشىڭىز كېرەك. شۇ چاغدا ئاللاھ ئۇنى سىزگە بېرىدۇ. ئەگەر ئاغرىپ قالسىڭىز، سىز بېرىپ دوختۇرغا كۆرۈنۈشىڭىز، ھەمدە ئۇنىڭدىن دورا ئېلىشىڭىز كېرەك. شۇ چاغدا ئاللاھ سىزگە شىپالىق ئاتا قىلىدۇ. سىز ئارزۇ قىلىدىغان ھەر بىر نەرسە ئۈچۈن ئاللاھ ئۇ نەرسىگە ئېرىششىنىڭ ئامالىنى ياراتقان. مۆجىزىلەرنىڭ ئەھۋالىمۇ شۇنىڭغا ئوخشاش. مۇسا پەيغەمبەر قىزىل دېڭىزنى ئىككى پارچە قىلىۋەتكەندە، ئاللاھ ئۇنىڭغا «سەن جىم تۇرۇپ بەر» دەپ، دېڭىزنى ئۆزى ئىككى پارچە قىلىپ بەرگەن ئەمەس. بەلكى، ئاللاھ ئۇنىڭغا ھاسىسى بىلەن دېڭىز سۈيىنى ئۇرۇشقا بۇيرۇغان، دېڭىز سۈيى شۇنىڭدىن كېيىن ئاندىن ئىككى پارچىغا بۆلۈنۈپ، مۇسا پەيغەمبەرگە بىر يول ئېچىلغان. قىسقىسى، ئاللاھ ھەر بىر نىشاننى ئەمەلگە ئاشۇرۇشنىڭ سەۋەبى ياكى ئەجرىنى يارىتىپ بەرگەن. سىز پەقەت ئاشۇ سەۋەبنى قىلغاندىلا، ياكى ئاشۇ ئەجرىنى كۆرسەتكەندىلا ئاندىن ئۇ نىشانغا يېتەلەيسىز.»

بۇ ماقالىنى ھېچكىمدىن سورىماي، مەنبەسىنى بەرگەن ئاساستا باشقا ھەر قانداق تورغا چىقارسىڭىز، ياكى ئېلكىتابقا ئوخشاش باشقا ھەر قانداق شەكىلدە ئىشلەتسىڭىز بولۇۋېرىدۇ. بۇ ماقالە بارلىق ئۇيغۇرلارغا مەنسۇپ.

پايدىلىنىش ماتېرىياللىرى:

[1] قۇرئان كەرىم ئۇيغۇرچە تەرجىمىسى. تەرجىمە قىلغۇچى: مۇھەممەد سالىھ. 560-بەت.

[2] Seerah of Prophet Muhammed 20 - Night Journey & Ascension to Heavens 1 - Yasir Qadhi | January 2012
https://www.youtube.com/watch?v=lNBtUF7-uhQ

[3] 2012-02-01 Seerah pt.21 - Isra wa Miraj, the night journey & ascension to Heaven 2 - Yasir Qadhi
https://www.youtube.com/watch?v=T5uhfYFAJzM

[4] Seerah of Prophet Muhammed 22 - Night Journey & Ascension to Heavens 3 - Yasir Qadhi | February 2012
https://www.youtube.com/watch?v=YrotFQRti0k

[5] Al-Maghrib Institute. http://almaghrib.org/

[6] Muhammad
http://en.wikipedia.org/wiki/Muhammad

[7] Samawat: – Heavens, skies
http://islamic–dictionary.tumblr.com/post/8934075790/samawat–arabic–ard–arabic

[8] Multiverse
http://en.wikipedia.org/wiki/Multiverse

[9] http://www.astro.uu.se/~nisse/courses/kos2010/essays/filip/cyclic_universes.pdf

[10] http://www.youtube.com/watch?v=GFMfW1jY1xE

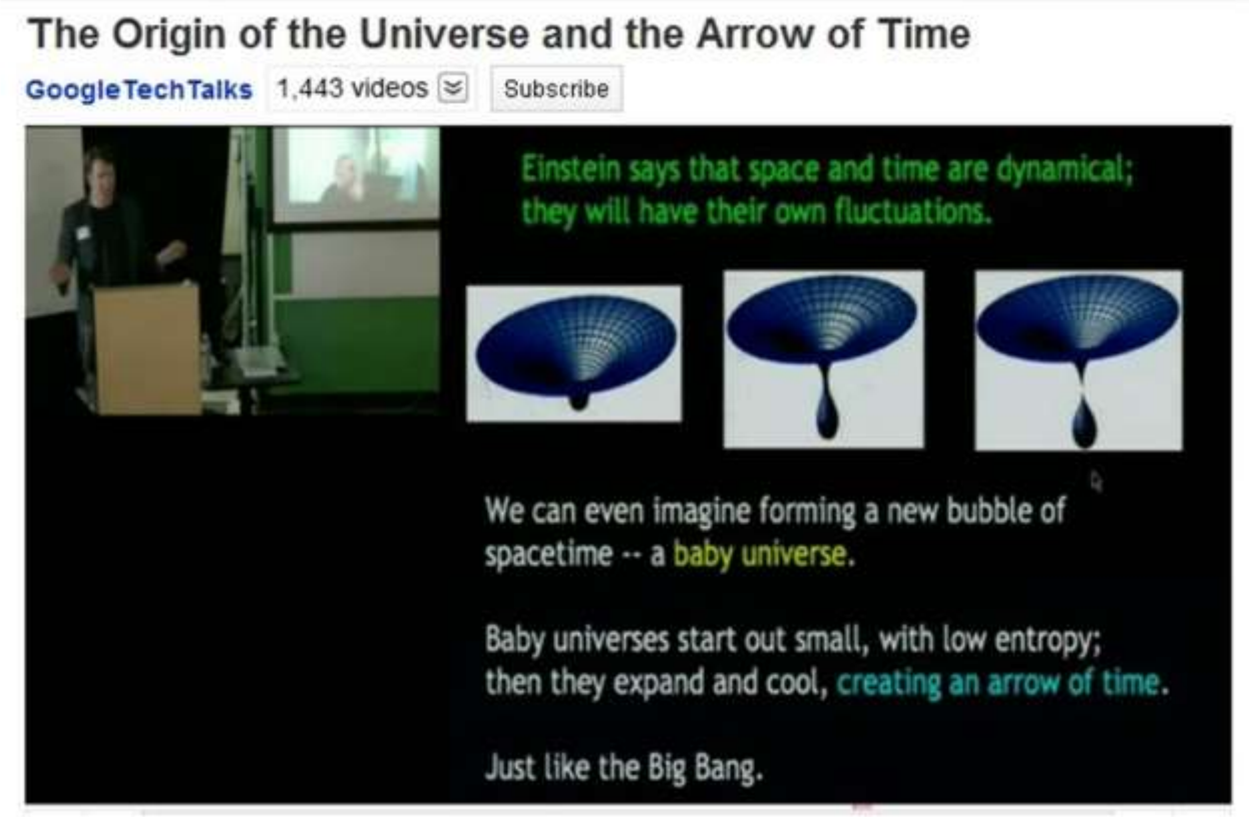

1 – رەسمم

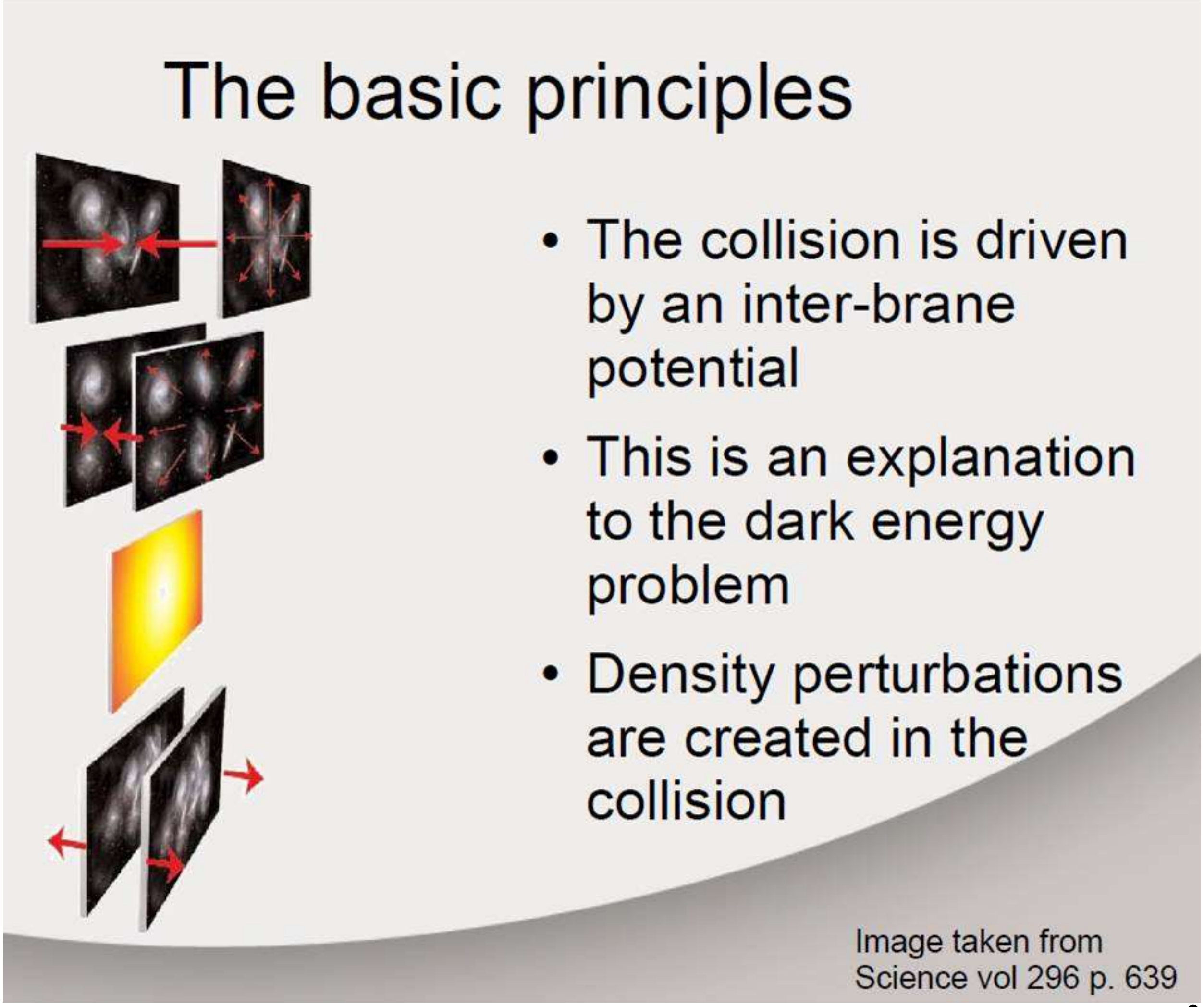
The basic principles
• The collision is driven by an inter-brane potential
• This is an explanation to the dark energy problem
• Density perturbations are created in the collision
Image taken from
Science vol 296 p. 639
2 ـ رەسم

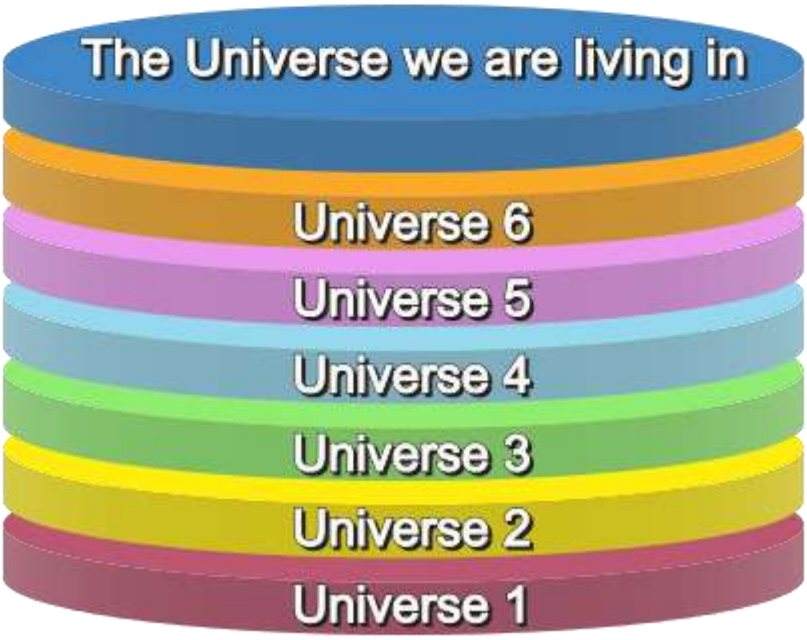

3 ـ رەسىم

4 ـ رەسىم

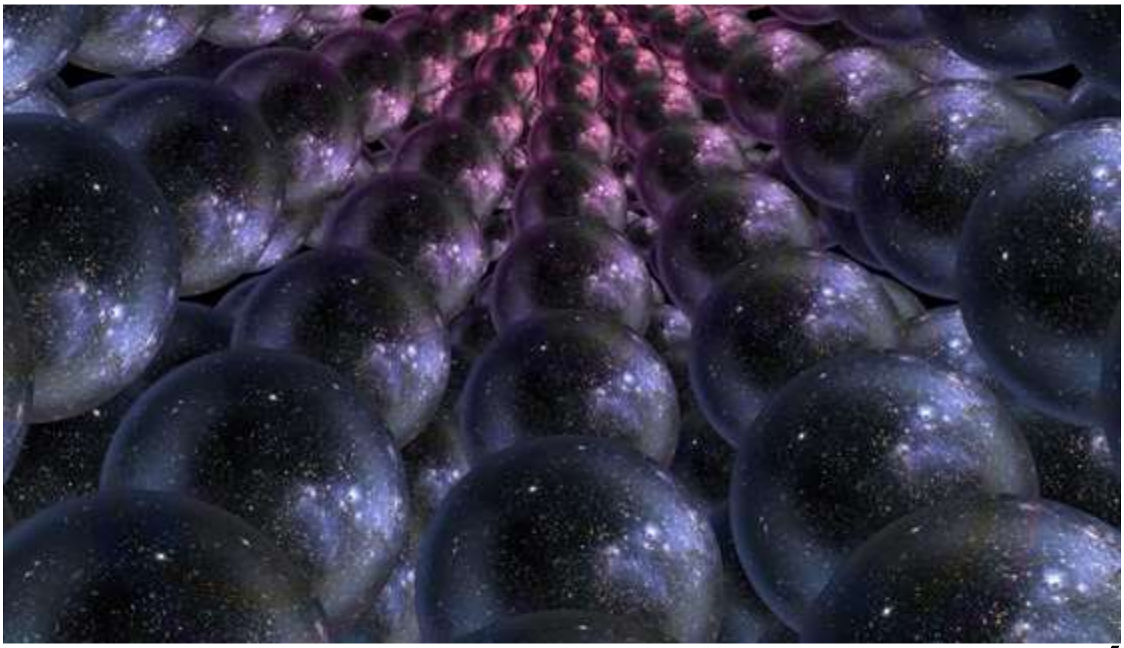

5 ـ رەسم

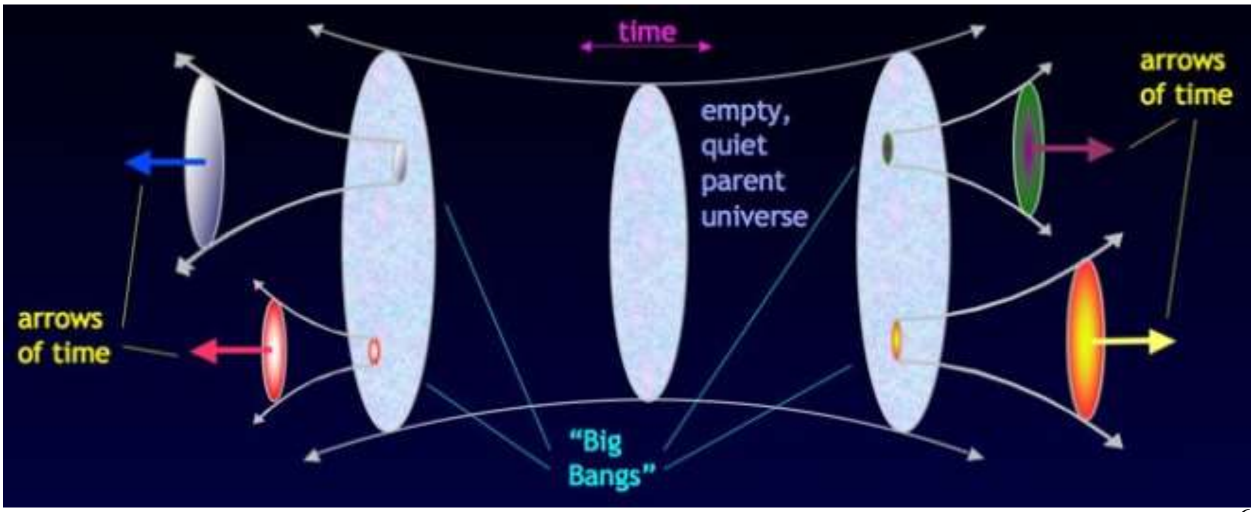

6 ـ رەسم

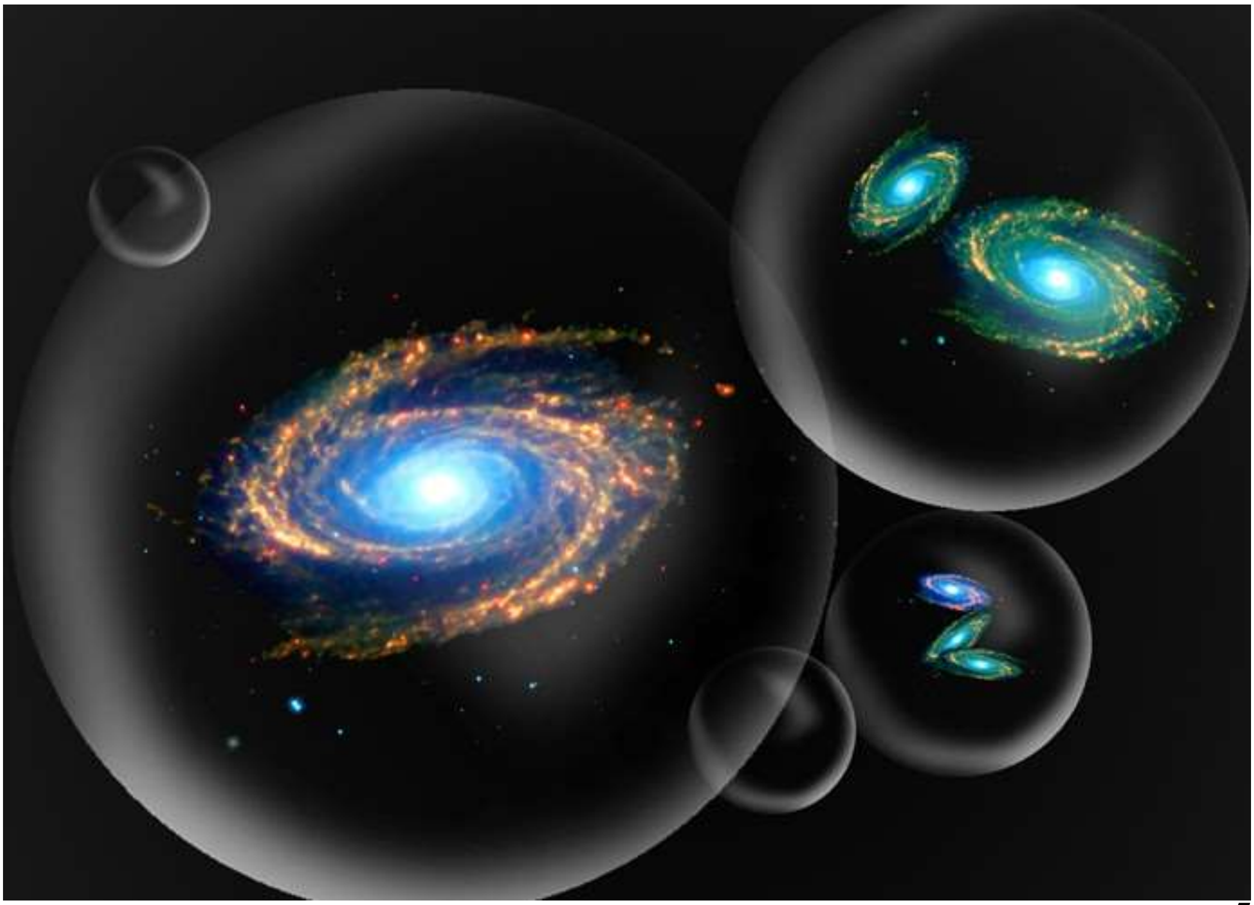

7 ـ رەسم

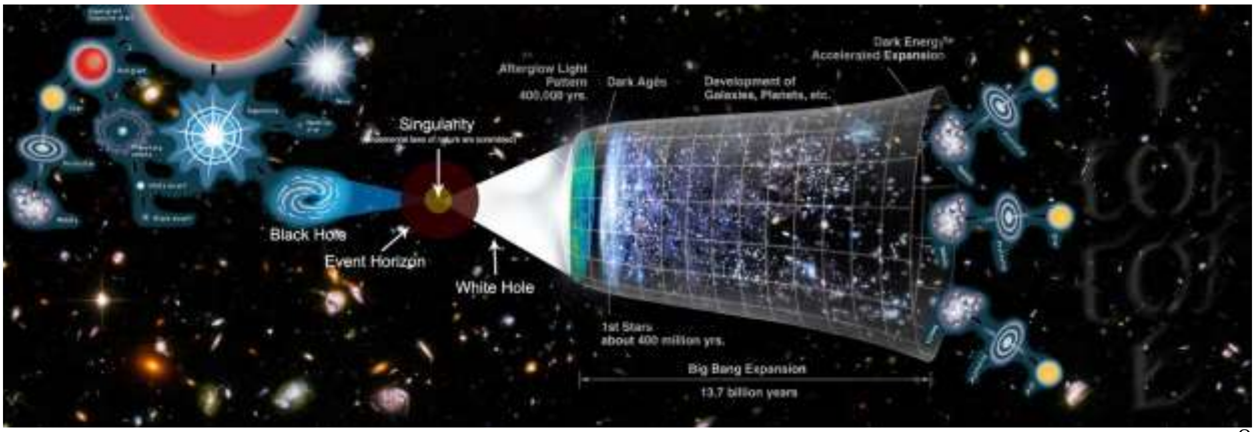

8 ـ رەسم

9ـ رەسم